

# Dr. Rechnitzer János, a műgyűjtő

## *Dr János Rechnitzer, the art collector*

Édesapám, Dr. Rechnitzer János szinte ugyanannyira volt ismert tudományos munkásságáról, mint a műgyűjtés iránti szenvedélyéről. Gyűjtési ambíciói sosem voltak titkosak: előszeretettel mesélt legújabb szerzeményeiről és vágyairól barátainak, diákjainak és kollégáinak. Előadásokat tartott mind egyetemi berkeken belül, mind azokon kívül a gyűjtésről és a képzőművészet iránti mindent átható szeretetéről.

Rechnitzer János műgyűjtői vénája mélyen gyökerezik családjában és neveltetésében: a művészet szeretetét már gyermekkorában magába szívta. Nagypolgári családba született 1952-ben, ahol a vizuális művészet iránti érdeklődés generációról generációra öröklődött. Nagyapja amatőr festő volt, dédapja pedig híres fotográfus, aki a Bánát és Bácska régióban működtetett fényképészeti műtermeket. A család Győrsövényházán, majd Héderváron élt, ahol édesapja, Dr. Rechnitzer János körzeti és üzemi orvosként dolgozott. A családi házban nagy társasági élet zajlott, ahol az irodalom, a művészetek, a politika, a tudományok állandó témái voltak a beszélgetéseknek. A fiatal fogékony Jancsika ebben a miliőben nőtt fel.

A képzőművészet iránti érdeklődése Péccsett, az egyetemi évei alatt mélyült el, ahol az 1970-es évek pezsgő művészeti élete nagy hatást gyakorolt rá. Pécs ekkor a magyar művészeti élet egyik központja volt, ahol a Csontváry Múzeum, a Zsolnay Gyűjtemény és a Modern Magyar Képtár gazdag anyaga mellett a híres "Pécsi Vásár" pezsgő művészeti életet teremtett. Ekkor fiatal kutatóként dolgozott, anyagi keretei korlátozottak voltak, így főleg kis munkákat és sokszorosított grafikákat vásárolt. Beszédese történet, hogy 1979-ben, Édesapja halála után jelentős összeget – 100.000 forintot - örökölt, amelynek egyik feléből egy Trabantot vett, a másikkal pedig műalkotásokat vásárolt.

A gyűjtés ekkor vált igazán komoly szenvedélyévé, és egy pesti műkereskedőn keresztül korai Márffy Ödön csendéleteket és Czigány Dezső műveit is megszerezte. Anna Margit, Ámos Imre és a Nyolcak alkotásai is bekerültek gyűjteményébe. Bár – nagy szomorúságára, azt mondta, nem volt elég bátor, hogy elmenjen hozzá – Martyn Ferencet nem ismerte személyesen, a helyi múzeumokban bemutatott munkái mélyen megérintették és pár szita-nyomatot tudott vásárolni a művésztől.

1986-ban Győrbe költöztek Édesanyámmal, akinek a véleményét mindig kikérte a vágyott művekről. Édesapám a gyűjtést „egy közös kalandnak” nevezte. Ekkoriban kezdett kibontakozni Magyarországon a műkereskedelem, egyre több aukciósház és galéria nyílt, és ő egyre jobban megismerte ezt a világot. Többször említette, hogy különösen meghatározó volt a Szombathelyi Képtár 1998-as kiállítása, amely az 1920-as és 1930-as évek nőművészeit mutatta be. Ekkor kezdett el mélyebben foglalkozni különböző iskolák és irányzatok, például a női nyolcak műveivel.

Szintén ekkortájt ismerkedett meg Almási Tiborral, kivel hamar szoros barátságot kötöttek. Az 1990-es évek közepén több ízben Erdélybe utaztak, ahol Mattis-Teutsch János hagyatékát ismerhette meg a művész unokája, Valdemár révén. Bár ekkor főként

Mattis-Teutsch konstruktív művei érdekelték, több alkotást a késői időszakából is megszerzett. Ez a kaland adott lendületet a művészeti témájú könyvkiadáshoz is. Megírta a (Mű)gyűjteni, de hogyan? című személyes hangvételű, de kézikönyv jellegű művét és a Mattis-Teutsch kései korszakát összegző Almási Tibor által írt kötetet is kiadták.

Rengeteget utazott és amikor tehetett, múzeumokba, galériákba járt. Szabadidejének egy jelentős részét a művészet iránti szenvedélyére szánta, rengeteget olvasott, művészekkel, gyűjtőkkel barátkozott. Az általa szeretett és támogatott művészet vizuális nyelve az évtizedek alatt egyre egyszerűsödött.

Utazásai során a 2000-es években megismerkedett Joseph Kadárral, a Párizsban élő magyar művésszel, akivel számos találkozást követően szoros kapcsolatot alakított ki. Kádár révén ismerkedett meg a csodálatos fotográfussal, Lucien Hervével, és a lenyűgöző képzőművésszel, Vera Molnárral, továbbá – összességében – a párizsban élő magyar művészek munkásságával.

Ugyanezen időben ismerte meg a MADI mozgalmat Dárdai Zsuzsa és Saxon Szász János által, akik Győrbe szerveztek egy MADI fesztivált (1998). Édesapámat csodálattal töltötte el a MADI egyszerű geometrikus formavilága, dinamikus szín- és energiataromány. Innentől kezdve nem is akarta elengedni a geometriát. Zsuzsával és Jánossal megalapították az MTA-MADI Galériát (2005–2013) az “Intézetben”, vagyis az MTA-RKK-Nyuti győri kutatóközpontjában, ahol majd egy évtizeden át számos magyar és még több külföldi, a MADI gondolatvilágához tartozó művész mutatkozott be. A galéria és a közös utazások során ismerkedett meg a MADI egyik legnagyobb alakjával, Carmelo Arden Quinnel, Bolivárral és számos általa nagyra tartott művésszel, mint Joël Froment, Ingo Glass, Hans Jörg Glattfelder vagy Viktor Hulík.

A 2010-es évek végére gyűjteménye rengeteg nemzetközi geometrikus, absztrakt és konkrét művész munkájával egészült ki. Emellett egyre nagyobb hangsúlyt fektetett a nagy és számára felettebb fontos hazai művészek, mint Kassák Lajos, Fajó János, Maurer Dóra egy-egy fontos művének, sorozatának a megszerzésére. A 2020-as évekre is nagy tervei voltak, szeretne volna a híres angol és amerikai geometrikus művészek munkáival kiegészíteni anyagát, azonban sajnos erre már alig kerülhetett sor. Arra viszont nagyon büszke volt, hogy egyik utolsó vásárlásával egy régi vágyát sikerült valóra váltania: egy csodálatos Bridget Riley nyomattal bővült a Rechnitzer-gyűjtemény.

Mindig azt mondta, hogy a geometriában találta meg a békét. Imádta az intenzív színeket, a mozgalmas formákat, de szerette a csendet, a letisztultságot is. Gondolkodó elméje ezekkel a művekkel tudott a legjobban harmonizálni.

Éppen ezért fogadják szeretettel e kötet illusztrációjául Dárdai Zsuzsa és Saxon Szász János által kezelt MOBIL MADI MÚZEUM válogatását, melynek esztétikája, vizualitása nagy mértékben határozta meg Édesapám gondolkodását; és azt a kedélyes hangulatát, ami olyan sokakban meghatározó emlékként él a nagy tudósról, a nagy műgyűjtőről, Jánosról.

A művészet örök – mondta volna vidáman. Így élvezzük a kötetet és az azt illusztráló csodálatos anyagot! A Rechnitzer-család nevében szeretném hálánkat kifejezni a mű megvalósulásáért. Boldogok vagyunk, hogy emlékéit e kötet is továbbéltesse.

Rechnitzer Zsófia